

**Bryssel den 3 oktober 2025
(OR. en)**

13392/25

**SOC 633
ANTIDISCRIM 89
FREMP 256**

NOT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Ärende:	Främjande av rättigheter för personer med funktionsnedsättning i EU: utmaningar, framsteg och framtida inriktning – <i>Diskussion</i>

För delegationerna bifogas ordförandeskapets vägledande not om ovannämnda ärende inför diskussionen i rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) den 17 oktober 2025.

Främjande av rättigheter för personer med funktionsnedsättning i EU: utmaningar, framsteg och framtida inriktning

Inledning

Europeiska unionen bygger på värdena människans värdighet, frihet och jämlikhet samt på respekt för de grundläggande rättigheterna. I en tid då dessa värden i allt högre grad ifrågasätts och bestrids i många delar av världen förblir Europeiska unionen en orubblig förespråkare för inkludering, jämlikhet och skydd av de mänskliga rättigheterna.

Främjandet av icke-diskriminering och lika möjligheter för alla, inbegripet för personer med funktionsnedsättningar, är inte bara en förutsättning för att upprätthålla våra grundläggande värden, utan är också avgörande för att främja inkluderande tillväxt och stärka den långsiktiga konkurrenskraften och resiliensen i vår ekonomi. Ett inkluderande samhälle gynnar alla och bidrar till en mer innovativ, sammanhållen och produktiv union. Det fulla utnyttjandet av potentialen hos personer med funktionsnedsättning är därför inte bara ett moraliskt ansvar utan också en social och ekonomisk nödvändighet.

Mot bakgrund av dessa överväganden är det fortsatt väsentligt att främja rättigheterna för personer med funktionsnedsättning inom alla politikområden och att säkerställa ett effektivt genomförande av EU:s åtaganden enligt nedan.

Bakgrund

Strategin för rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021–2030 utgör den övergripande politiska ramen för att främja rättigheterna för personer med funktionsnedsättning. Strategin antogs 2021 och syftar till att stödja det fullständiga genomförandet av **FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning**, i vilken EU och alla medlemsstater är parter. Den återspeglar principerna i **den europeiska pelaren för sociala rättigheter**, särskilt princip 3 (lika möjligheter) och princip 17 (inkludering av personer med funktionsnedsättning).

Ett antal flaggskeppsinitiativ har lanserats på EU-nivå inom ramen för strategin, bland andra följande:

- **Direktivet om EU-intyg om funktionsnedsättning**, som syftar till att främja den fria rörligheten för personer med funktionsnedsättning genom att ge dem lika tillgång till särskilda villkor och positiv särbehandling i hela EU.
- **Plattformen för frågor som rör funktionsnedsättning**, som utgör ett forum för samarbete och utbyte av bästa praxis på området för funktionsnedsättning mellan medlemsstaterna, det civila samhället och EU:s institutioner.
- **AccessibleEU**, ett resurscentrum som underlättar utbytet av information och exempel på god praxis när det gäller tillgänglighet mellan sektorer.
- **Vägledning inom ramen för EU-finansiering om rätten att leva självständigt och delta i samhället för personer med funktionsnedsättning**, inbegripet rekommendationer om förbättringar av samhällsbaserat stöd och avinstitutionalisering.

Utmaningar

Även om dessa insatser innebär betydande framsteg kvarstår centrala hinder. Personer med funktionsnedsättning i hela Europeiska unionen fortsätter att stöta på strukturella och utbredda hinder och diskriminering på olika områden i livet – bland annat utbildning, sysselsättning, tillgång till tjänster och självständigt boende. Självrapporterade erfarenheter av diskriminering har ökat under de senaste fem åren i flera medlemsstater (Eurobarometer¹). Samtidigt har antalet personer med funktionsnedsättning som bor i institutionella miljöer inte minskat nämnvärt eller i vissa fall till och med ökat under det senaste årtiondet (Eurofound²), vilket tyder på ihållande hinder för genomförandet av inkluderande och tillgängliga samhällsbaserade stödsystem. Rättsliga hinder kvarstår för vissa personer med funktionsnedsättning, vars rättskapacitet ofta begränsas eller berövas. Framstegen till trots är det fortfarande en utmaning att säkerställa effektiv tillgång till information, produkter och tjänster. Begränsningar av rättskapaciteten samt begränsad tillgänglighet utgör hinder för personer med funktionsnedsättning att delta i den demokratiska processen.

Dessutom är personer med funktionsnedsättning fortfarande kraftigt underrepresenterade på arbetsmarknaden. Skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning nådde 24 procentenheter 2024, med ungefär 51 % av personer med funktionsnedsättning i åldern 20–64 sysselsatta jämfört med 75 % för personer utan funktionsnedsättning (den sociala resultattavlan). Dessutom löper personer med funktionsnedsättning fortfarande en betydligt högre risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning jämfört med personer utan funktionsnedsättning (Eurostat, EU-Silc).

¹ Särskild Eurobarometer 535, april-maj 2023, Discrimination in the European Union (ej översatt till svenska), [Discrimination in the European Union - December 2023 - Eurobarometer survey](#)

² Eurofound (2024), Paths towards independent living and social inclusion in Europe, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg.

Förutom ihållande utmaningar i fråga om praxis kvarstår det också luckor i EU:s antidiskrimineringslagstiftning, inbegripet funktionsnedsättning som diskrimineringsgrund. De pågående förhandlingarna om det föreslagna **övergripande direktivet om likabehandling**, vilket lades fram 2008, begränsas fortfarande av utmaningen att uppfylla kravet på enhällighet.

Syftet med diskussionen

Dessa utmaningar understryker behovet av ett förstärkt genomförande av politiken och reformer på EU-nivå och nationell nivå samt av en kontinuerlig dialog på politisk nivå. Detta är i nuläget särskilt viktigt eftersom man under 2025 nått halvvägs i genomförandet av strategin. Nu är det rätta tillfället att bedöma framstegen och påskynda åtgärderna.

Ministrarna uppmanas därför att utvärdera de framsteg som gjorts under den första hälften (2021–2025) av strategin för rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021–2030, identifiera framsteg och återstående hinder samt diskutera möjliga åtgärder för att främja rättigheterna för personer med funktionsnedsättning. Dessa insikter bör tjäna som underlag för strategins andra hälft och stödja fortsatta insatser för att påskynda arbetet på detta viktiga politikområde på både EU-nivå och nationell nivå.

Mot denna bakgrund uppmanas ministrarna att besvara följande frågor:

1. *Vilka är de viktigaste åtgärderna och politiska verktygen för att ytterligare främja rättigheterna för personer med funktionsnedsättning? Inom vilka områden är utmaningarna fortfarande störst?*
2. *Vilka bör vara de viktigaste prioriteringarna för den andra hälften (2025–2030) av strategin för rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Hur kan strategin på ett effektivare sätt stödja nationella reformer och genomförande av lagstiftning och politik som rör funktionsnedsättning?*